

Łódź, 20 września 2023

**Recenzja osiągnięć pani dr Anny R. Burzyńskiej, ubiegającej się
o nadanie stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych
w dyscyplinie literaturoznawstwo**

Recenzję sporządzono na zlecenie prof. dr hab. Anny Czabanowskiej-Wróbel,
Przewodniczącej Rady Dyscypliny Literaturoznawstwo UJ z dnia 19 czerwca 2023

Dokumentacja dorobku naukowego i osiągnięć pani dr Anny R. Burzyńskiej przedstawiona w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dyscyplinie literaturoznawstwo została przygotowana w sposób wyczerpujący i precyzyjny. Na tej podstawie można stwierdzić, że osiągnięcia Kandydatki są bardzo duże, stanowią ważny i oryginalny wkład do wiedzy z zakresu literaturoznawstwa oraz subdyscypliny teatrologicznej, spełniają w sposób zgodny z wymaganiami prawnymi wszystkie kryteria wskazane w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Ocenę szczegółową w poszczególnych kryteriach przedstawiam poniżej, uwzględniając dorobek i osiągnięcia po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo (2009).

1. Omówienie drogi naukowej dr Anny R. Burzyńskiej

Droga naukowa dr Anny R. Burzyńskiej związana jest z Uniwersytetem Jagiellońskim, gdzie w roku 2003 ukończyła studia na kierunku filologia polska ze specjalizacją teatrologiczną i na podstawie pracy *Strategie metateatralne i deziluzyjne na przykładzie polskiej dramaturgii awangardowej dwudziestolecia międzywojennego* uzyskała stopień magistra, a rozprawa została nagrodzona w konkursie im. Prof. Czesława Zgorzelskiego. Po sześciu latach pani dr Burzyńska przedstawiła rozprawę *Twórczość dramatyczna Stanisława Grochowiaka w kontekście jego poezji*, która była podstawą nadania przez Radę Wydziału Polonistyki UJ stopnia doktora w dyscyplinie literaturoznawstwo. Należy zaznaczyć, że promotorką obu prac

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

była pani prof. Ewa Miodońska-Brookes, której Habilitantka zawdzięcza doskonały warsztat naukowy, umiejętność szukania indywidualnych strategii badawczych oraz precyzyjne podejście metodologiczne. Są to cechy widoczne już we wczesnych publikacjach książkowych, których podstawą były praca magisterska (*Mechanika cudu. Strategie metateatralne w polskiej dramaturgii awangardowej*, Kraków 2005) oraz rozprawa doktorska, która została rozwinięta w dwóch książkach: *Maska twarzy. Twórczość dramatyczna Stanisława Grochowiaka* (Kraków 2011) oraz *Małe dramaty. Teatralność liryki Stanisława Grochowiaka* (Kraków 2012). Te trzy autorskie publikacje stanowiły wartościowy kapitał wyjściowy, doskonale poszerzany i pogłębiany w dalszej pracy naukowej.

Po uzyskaniu stopnia doktora Anna R. Burzyńska została zatrudniona na etacie asystenta w Katedrze Teatru i Dramatu UJ, natomiast od roku 2012 do chwili obecnej na etacie adiunkta w tej samej jednostce Wydziału Polonistyki UJ. Ponadto od roku 2007 jest jednocześnie zatrudniona w Instytucie Jerzego Grotowskiego we Wrocławiu jako redaktorka ważnego i obecnie jedyne teatrologicznego miesięcznika naukowego poświęconego teatrowi współczesnemu „Didaskalia. Gazeta Teatralna”, pisma stworzonego przez środowisko krakowskich teatrologów, aktualnie współwydawanego przez wrocławski Instytut Grotowskiego i Wydział Polonistyki UJ.

2. Ocena osiągnięcia naukowego wskazanego w przewodzie habilitacyjnym

Dr Anna R. Burzyńska jako osiągnięcie naukowe wskazała książkę *Atlas anatomiczny Georga Büchnera* (Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2022), która szybko zyskała status monografii wybitnej dzięki nominacjom do nagrody PTBT oraz nagrody im. Tadeusza Kotarbińskiego przyznawanej za wybitne publikacje w dziedzinie nauk humanistycznych (ogłoszenie laureatki/laureata nagrody 26 listopada 2023) oraz przyznaniu nagrody naukowej Komitetu Nauk o Sztuce PAN. Oznacza to, że wyjątkowa wartość naukowa książki została natychmiast dostrzeżona w środowisku polskich badaczy i uznana za ważny wkład w rozwój nauki polskiej.

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

Książka *Atlas anatomiczny Georga Büchnera* jest wynikiem wieloletnich badań Habilitantki nad relacjami między dramatem jako tekstem literackim a teatrem jako jego wieloskładnikowym medium, doświadczeń wyniesionych z prac edytorskich nad materiałami źródłowymi, zainteresowań teatrem i dramatem niemieckojęzycznym, zaś w ostatnim czasie także szukania wspólnych traktów i krzyżowania się sztuki dramatyczno-teatralnej z naukami przyrodniczymi i medycznymi. Wszystkie te nurty badawcze, a zwłaszcza ostatni z nich, odcisnęły wyraźne piętno na książce, której przedmiotem jest wzajemnie oświeclająca się twórczość dramaturgiczna, wczesne pisma i notatki oraz prace naukowe Georga Büchnera. Struktura, jaką nadała swoim rozważaniom Autorka, jest nieoczywista, co czyni ją szczególnie frapującą i pociągającą lekturą. Książka podzielona została na dwie części, których narrację wyznacza wspólny im korpus tekstów niemieckiego pisarza, tyle że w każdej części (w kolejnych rozdziałach i podrozdziałach) analiza i interpretacja podejmowane są z innych pozycji metodologicznych. Taki dwudzielny układ jest wynikiem przeniesienia w obszar rozważań humanistycznych struktury klasycznego tekstu anatomicznego, którego elementami składowymi są deskrypcja i interpretacja (s. 20). Ślad takiej strategii autorskiej wskazany jest także w tekstach samego Büchnera, który podobną technikę pisarską stosował zarówno w tekstach artystycznych, jak i naukowych. Dwudzielny układ książki to przejście od spojrzenia makro – holistycznego ujęcia naukowego i literackiego pisarstwa Büchnera na tle przemian kulturowych, filozoficznych, społecznych i politycznych epoki, do perspektywy mikro, nakierowanej na jego twórczość, na poszczególne dzieła. W dramatach heskiego pisarza odsłaniana jest zatem skłonność do preparowania obiektu badań przyrodniczo-medycznych (systemu nerwowego brzany czy nerwów czaszkowych) podobna do szukania źródeł eksperymentów na jednostce ludzkiej (np. *Woyzeck*). W takim ujęciu Büchner – przyrodznawca jawi się jako kontestator mechanicznego przenoszenia procedur poznawczych z świata natury na człowieka, broniąc kondycji ludzkiej jako konkretnego bytu cielesnego.

Biegunami wyznaczającymi pole narracji w części pierwszej pt. *Anatomia pisania* są ciało (ludzkie, zwierzęce, społeczne) i język, gdzie praktyki językowe są potraktowane jako czynnik konstytuujący rzeczywistość, odsłaniający sposób jej percepcji, w tym techniki

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

przekładu ciała, jego kształtu i funkcji, na tekst. Teksty literackie i naukowe autora *Śmierci Dantona* nie są traktowane jako fenomeny izolowane, całości same w sobie, lecz zostają tu ukazane na tle różnych odmian tekstów dokumentujących procedury medyczne (badawcze), ale także w odniesieniu do piśmiennictwa filozoficzno-medycznego epoki, które w XIX wieku przestaje być niszą dla specjalistów. W kolejnych rozdziałach na tle nowoczesnego przełomu w nauce i kulturze omówiony został złożony proces przechodzenia Büchnera od studiów przyrodniczo-medycznych do twórczości pisarskiej; widoczny w jego twórczości wpływ zmiany statusu jednostki ludzkiej w perspektywie rozwijających się statystyki, antropometrii i systematyki, zacierających granicę między człowiekiem a światem natury (zwierząt); styl jego pism naukowych i literackich oraz analiza funkcji, jakie w nich pełnią metonimia i metafora. Ramy dla dalszych rozważań w tej części książki stanowią: eksperyment (naukowy, społeczny, ale także dramat jako eksperyment), pato- i autopatografia (opis stanów chorobowych), laboratorium (jako miejsce wytwarzania wiedzy i konfrontacji tego, co wewnętrzne i zewnętrzne), kazus medyczny jako tekst z pogranicza dziedzin (medycyny, prawa, literatury), wskazanie racjonalnego i ateistycznego trybu myślenia Büchnera jako „formuły fundamentalnej zasady życia” obecnej już we wczesnych pismach, z kolei opinia biegłego jako tekst ekspercki kwestionowany przez pisarza odsłania przypadek Woyzecka, zaś tę część książki zamyka rozdział *Archiwum*, w którym przedmiotem analizy jest proces twórczy i edytorski Büchnera rekonstruowany na podstawie rękopisów pisarza.

Część druga książki pt. *Pisanie anatomii*, to – jak zaznacza Autorka (s. 25) – właściwy „atlas anatomiczny”, którego porządek wyznaczają układy narządów traktowane tu jako metafory dyskursów obecnych w twórczości Büchnera: biologiczno-medycznego, religijnego, politycznego, filozoficznego i estetycznego. Każdy z elementów tej części książki można czytać jako samodzielny esej, zarazem jednak stanowią one holistyczne ujęcie twórczości heskiego badacza i pisarza.

Anna R. Burzyńska buduje swoją narrację na kilku osiach, których bieguny wyznaczają człowiek vs natura (zwierzę), jednostka vs społeczeństwo, norma (zdrowie) vs zakłócenie normy (choroba, monstrum lub/i szaleństwo). Praca nad przygotowaniem monografii Büchnera obejmowała kwerendy archiwalne, badanie manuskryptów, rekonstrukcję portretu

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

epoki – przełomowej pod względem przemian w badaniach naukowych, filozoficznych wizji człowieka oraz praktyk kulturowych. Imponująca erudycja Autorki pozwala Jej ukazać sieci powiązań nie tylko między praktykami i eksperymentami naukowymi dramatopisarza, lecz także obecnymi w jego dziele literackim trybu myślenia i poznawania człowieka/ciała jako przedmiotu badań anatomicznych.

Książka Anny R. Burzyńskiej w doskonały sposób funkcjonalizuje metody badawcze współczesnej humanistyki, pokazując, że przyjęcie określonej perspektywy naukowej ani nie wyczerpuje potencjału analitycznego badanego korpusu tekstów, ani nie zamyka horyzontu metodologicznego, lecz przeciwnie – uruchamia generowanie kłączy dyskursów tworzących sieć możliwych jego interpretacji. Postawa hermeneutyczna w duchu Diltheyowskim doskonale współbrzmi tutaj z koncepcją produkowania i upowszechniania wiedzy Michela Foucaulta, z poglądami antropologicznymi Giorgia Agambena i filozoficznymi Gillesa Deleuze'a oraz Waltera Benjamina czy inspiracjami poetyką kulturową Stephena Greenblatta. Książka *Atlas anatomiczny Georga Büchnera* ma trzy wielkie zalety. Przede wszystkim jest pierwszą w literaturoznawstwie światowym tak wieloaspektową analizą i interpretacją naukowego i artystycznego pisarstwa tego autora, gdyż nawet jeśli inni badacze uwzględniali jego teksty przyrodniczo-medyczne, to czynili to marginalnie i nie włączali ich do wspólnego korpusu z twórczością dramaturgiczną (dlatego cieszy zapowiedź obcojęzycznego wydania tej publikacji). Po wtóre jest to pierwsza polska monografia poświęcona Büchnerowi, który mimo stosunkowo częstej obecności na scenach polskich (od roku 1956 tylko *Woyzeck* miał około 30 realizacji teatralnych) nie doczekał się dotychczas ani wydania krytycznego jego dzieł ani – poza artykułami w czasopiśmie i rozdziałami w pracach zbiorowych – nie poświęcono mu oddzielnej szerszej publikacji. A trzeci ważny powód, dla którego należy zwrócić szczególną uwagę na tę książkę, to wdrożenie nowych narzędzi badawczych na przenikających się polach nauk przyrodniczo-medycznych i nauk humanistycznych. Dla humanistyki jest to publikacja znamienna, gdyż wydobywa ją (humanistykę) z jej *splendid isolation*, w jakiej pogrążała się w ostatnich dekadach.

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

3. Ocena istotnej aktywności badawczej, współpracy międzynarodowej, dorobku dydaktycznego i popularyzatorskiego

a) autorstwo lub współautorstwo publikacji naukowych

Dorobek publikacyjny dr Anny R. Burzyńskiej jest imponujący pod względem ilościowym, rozległy tematycznie, oryginalny z perspektywy stosowanych metod badawczych oraz różnorodny pod kątem przyjętych form wypowiedzi naukowej. Należy tu sumarycznie odnotować – wspomniane wcześniej – dwie monografie autorskie, które są pokłosiem rozprawy doktorskiej, ale ukazały się już po uzyskaniu stopnia doktora i wymagały nowej redakcji wydawniczej: *Maska twarzy. Twórczość dramatyczna Stanisława Grochowiaka* (Kraków 2011) oraz *Małe dramaty. Teatralność liryki Stanisława Grochowiaka* (Kraków 2012). Ponadto po roku 2009 Kandydatka opublikowała 30 autorskich rozdziałów w krajowych i zagranicznych publikacjach zbiorowych, pięć obszernych wstępów naukowych do wydań dramatów polskich i niemieckich, 16 artykułów w czasopiśmie naukowych, a także jest redaktorką dwóch krytycznych edycji tekstów literackich oraz współredaktorką siedmiu monografii naukowych. Biorąc pod uwagę to, że prace te ukazały się w ciągu zaledwie ponad dekady, są one świadectwem niezwykle aktywnej obecności dr Burzyńskiej nie tylko w środowisku badawczym polskiej humanistyki, ale także mającej swój istotny wkład w badania zagraniczne.

Publikacje dr Anny R. Burzyńskiej w ogólnym ujęciu mieszczą się w trzech kręgach tematycznych, którymi są: problematyka dotycząca genologii i poetyki zwłaszcza w odniesieniu do dramaturgii polskiej oraz nowych nurtów w teatrze polskim, badania nad dramatem i teatrem niemieckojęzycznym oraz wynikające ze studiów nad twórczością Georga Büchnera relacje między dramatem i teatrem a naukami przyrodniczymi i medycznymi (somatopoetyka i studia maladyczne). Te trzy bloki zagadnień są widoczne także w innych formach działalności – konferencjach, projektach, dydaktyce, wykładach publicznych, pracach redakcyjnych, o których wspomnę w kolejnych partiach recenzji.

Zainteresowanie genologią i poetyką dramatu wyniosła Kandydatka, co sama deklaruje w autoreferacie, ze studiów odbytych pod opieką prof. Ewy Miodońskiej-Brookes, w trakcie których zdobyła doskonałe podstawy metodologiczne w zakresie strategii metateatralnych

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

polskiego dramatu awangardowego. Warsztat badawczy rozwijała samodzielnie, w dużej mierze koncentrując się na pracy z materiałami źródłowymi i dokumentami archiwalnymi. Odnotować tu wypada przede wszystkim kontynuację badań nad twórczością Stanisława Grochowiaka (m.in. formy podawcze w jego dramaturgii), których kulminacją było krytyczne wydanie jego tekstów (*Lęki poranne. Dramaty*, 2012) poprzedzone wstępem Anny R. Burzyńskiej. Innym bohaterem jej prac był Zbigniew Herbert, strategię tekstotwórcze tego autora oraz prace translatorskie nad twórczością Rilkego ujęte jako dialog wybitnych poetów, przedstawione w tomie zbiorowym *Pracownia Herberta. Studia nad procesem tekstotwórczym* (2017). Do szczególnych osiągnięć zaliczyć należy także przypomnienie twórczości Zofii Posmysz poprzez teksty o słuchowiskach radiowych oraz wydanie zbioru jej utworów *Czy to temat? Dramaty* (2020), poprzedzonych wstępem redaktorki wydania krytycznego.

Drugi wyraźny nurt w tym obszarze stanowią studia nad współczesnym teatrem polskim, a zwłaszcza krytyką strategii i praktyk pamięci wykorzystywanych przez polskich reżyserów, a uwaga Badaczki skierowana została m.in. na twórczość Michała Zadary, Wojtka Ziemilskiego, Krystiana Lupy. Oddzielnie zaznaczyć należy prace poświęcone teatrowi Tadeusza Kantora, które w większości zamieszczone zostały w publikacjach zagranicznych, służąc popularyzacji teatru polskiego zagranicą. Podobną funkcję pełnią także liczne teksty prezentujące najnowsze zjawiska w naszym życiu teatralnym, np. *Private Theater: Ein neues Phänomen der polnischen Theaterlandschaft* (Tübingen 2012), *Theatraler Export und theatraler Import. Polnische Regietätigkeit im deutschsprachigen Raum 1945-2014* (Leipzig 2015), *The Polish Theater Canon and Comedy – A Complicated Relation* (Leiden - Boston 2021) oraz *Avant-Garde Sound Theatre*, tekst zamieszczony w pierwszej tak obszernej historii teatru polskiego przeznaczonej dla czytelników zagranicznych (*A History of Polish Theatre*, Cambridge 2022).

Drugi ze wskazanych obszarów zainteresowań Anny R. Burzyńskiej stanowią prace poświęcone współczesnemu dramatowi i teatrowi niemieckojęzycznemu. Do tekstów pisanych przed uzyskaniem stopnia doktora, dotyczących twórczości Eliasa Canettiego, Thomasa Ostermeiera, dołączyły artykuły omawiające m.in. dokonania Franka Castorfa,

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

Christopha Marthaler, Heinera Goebbelsa, Heinera Müllera, Christopha Schlingensiefa, René Pollescha i Rimini Protokoll lub od niemal dwóch dekad pracującego w Niemczech Luca Percevala, a także szersze studia prezentujące współczesny dramat niemiecki (*Niemcy – enklawa nierzeczywistości*, 2011), aktualny obraz relacji polsko-niemieckich w tekście *Transfer. O niemieckim i polskim teatrze politycznym na początku XXI wieku* (2015), czy techniki pracy kolektywów twórczych (*Komunikacja i kooperacja. Niemieckie kolektywy twórcze*, 2022). Jako wykładowczyni sama często polecam te teksty studentom wiedzy o teatrze jako cenne opracowania informacyjne i interpretacyjne, dlatego uważam, że warto byłoby te rozproszone artykuły wydać w oddzielnym tomie.

Wreszcie trzeci blok tematyczny, znajdujący świetną kulminację w zgłoszonej książce habilitacyjnej, dotyczy relacji między dramatem i teatrem a naukami przyrodniczymi i medycznymi, czy nawet szerzej ujmując – także osiągnięciami technologicznymi, które znalazły zastosowanie we współczesnej praktyce teatralnej. Problemem cielesności w dramaturgii Georga Büchnera Anna R. Burzyńska zajmowała się już przed uzyskaniem stopnia doktora (*“Dragging out Thoughts by the Tails” – The Thinking Body as a Strain in the Work of Georg Büchner*, 2005), ale w szeregu innych prac w tym kontekście analizowała także twórczość Kantora, Müllera, Schlingensiefa. Problematyka relacji między medycyną a literaturą podjęta została m.in. w artykule *Pomiędzy medycyną a literaturą. Kазus medyczny jako gatunek epistemologiczny* (2019), recenzji *O zakażeniach, transmisjach i wiralach* (2022). Tematyka ta obecna była także w działaniach projektowych i eksperckich dr Burzyńskiej, o czym wspominał dalej.

Oprócz autorstwa przywołanych wyżej rozdziałów i artykułów naukowych należy uwzględnić także prace translatorskie (łącznie około 25 przekładów) Habilitantki, która podjęła się przekładu części tekstów Andrzeja Wirtha wydanych w tomie *Byle dalej. Autobiografia mówiona i materiały* (2014) oraz była współtłumaczką książki Heinera Goebbelsa *Przeciw „Gesamtkunstwerk”* (2015). Uważam te prace za ważny wkład w przybliżenie polskiemu odbiorcy materiałów źródłowych dotyczących współczesnego teatru niemieckiego.

Oddzielną uwagę należy poświęcić pracom redakcyjnym Habilitantki, gdyż uczestniczyła w przygotowaniu redakcyjnym aż siedmiu publikacji, które miały duże znaczenie dla polskich

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

badań. Trzeba tu zwrócić uwagę przede wszystkim na polskie wydanie niemieckiej monografii poświęconej Rimini Protokoll, na polskie i angielskie wydanie tomu zbiorowego *Dziś Tadeusz Kantor!* oraz dwa tomy poświęcone badaniu publiczności: szczecińskie *Mapowanie publiczności. Publikums-Mapping* i zbiór opublikowany w Berlinie *Joined Forces. Audience Participation in Theatre*. Zwłaszcza książki obcojęzyczne lub wydane zagranicą podnoszą zasługi redakcyjne dr Burzyńskiej, która przyczynia się do wprowadzenia do międzynarodowego obiegu prac polskich badaczy bądź wzbogaca polską literaturę naukową o omówienia ważnych zjawisk zagranicznych.

W przedstawionym tu krótkim omówieniu publikacji dr Burzyńskiej nie sposób było uwzględnić wszystkich aspektów Jej badań, dlatego jedynie tytułem dopowiedzenia należy wspomnieć o istotnej roli, jaką odegrała w badaniach nad słuchowiskiem i formami audialnymi teatru współczesnego, znaczeniu i metodach badania publiczności czy roli mediów w najnowszych technikach inscenizacyjnych.

b) uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych

Habilitantka uczestniczyła bądź nadal uczestniczy w trzech międzynarodowych programach badawczych: w latach 2012-2013 była wykonawczynią w programie finansowanym przez Fundusz Wyszehradzki koordynowanym przez Open Society Archive w Budapeszcie i poświęconym współczesnemu teatrowi w Europie Wschodniej – *Document/ary versus Postmemory*; obecnie jest członkinią międzynarodowego zespołu badawczego utworzonego przez Center for Advanced Studies w Ludwig-Maximilians-Universität w Monachium i zajmującego się muzycznym i akustycznym aspektem teatru w ramach projektu *Der Sound des Theaters. Musikalische und akustemologische Annäherungen an gegenwärtige theatrale Praxis im internationalen Vergleich* (2022/2023); ponadto bierze udział w pracach polsko-tajwańskiej grupy badaczy, których tematem jest *Creative Subject and the Environment* (2023/2024). Tematyka tych projektów jest ściśle związana z kierunkiem badań Habilitantki, tak więc zaproszenie do zespołów międzynarodowych świadczy o Jej rozpoznawalności w środowiskach zagranicznych.

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

c) udział w międzynarodowych lub krajowych konferencjach naukowych

W latach 2010-2022 dr Anna R. Burzyńska uczestniczyła w 30 konferencjach naukowych, w tym w 12 konferencjach zagranicznych. Konferencje krajowe organizowane były przez wiodące ośrodki akademickie i instytuty badawcze, takie jak rodzimy Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet Warszawski, Instytut Badań Literackich i Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, PWST w Krakowie, Akademia Teatralna im. A. Zelwerowicza w Warszawie, Instytut Teatralny im. Zbigniewa Raszewskiego w Warszawie, Narodowy Instytut Fryderyka Chopina w Warszawie, Ośrodek Brama Grodzka w Lublinie, natomiast za granicą Habilitantka wzięła udział w konferencjach organizowanych przez prestiżowe uczelnie: Johannes-Gutenberg-Universität w Moguncji (2012), Centre de Civilisation Polonaise Université Paris-Sorbonne (2015), Universidade de Évora (2015), University of Kent at Canterbury (2015), Kyoto Art Center (2015), Tokyo Metropolitan Theatre (2015), Central Academy of Drama w Pekinie (2015), Institut für Angewandte Theaterwissenschaft w Justus-Liebig-Universität (2015), Lietuvių literatūros ir tautosakos institutas w Wilnie (2018), kongres The Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies w Bostonie (2018) oraz organizowanej przez pięć instytucji konferencji *Historische Fach- und Wissenschaftstexte kontrastiv* (2021). Należy przy tym zauważyć, że zwłaszcza rok 2015 oznaczał bardzo intensywną aktywność konferencyjną. Tematyka konferencji, w których wzięła udział Habilitantka, jest blisko związana z Jej zakresem badań, a większość wygłoszonych referatów ukazała się drukiem, co świadczy o ich wartości naukowej.

Anna R. Burzyńska była także współorganizatorką dwóch konferencji – *Dziś, Tadeusz Kantor* (Kraków 2010) oraz *Autocenzura i cenzura. Nowe ujęcia* (Kraków 2021); materiały z pierwszej z nich ukazały się przy udziale Habilitantki w pracach redakcyjnych edycji w języku polskim i edycji w języku angielskim w 2014, natomiast dorobek drugiej konferencji zapewne znajduje się w opracowaniu redakcyjnym.

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

d) otrzymane nagrody i wyróżnienia

W przedstawionej dokumentacji dorobku i osiągnięć naukowych Anna R. Burzyńska wymienia nagrodę za rozprawę magisterską wyróżnioną w Ogólnopolskim Konkursie im. Profesora Czesława Zgorzelskiego na najlepszą polonistyczną pracę magisterską w kategorii literaturoznawstwo (2003), nagrodę za osiągnięcia badawcze JM Rektora UJ (2012) oraz nagrodę główną w Konkursie Polskich Krytyków Muzycznych KROPKA (2014). Obecnie należałoby jednak uwzględnić niezwykle ważne wyróżnienia i nagrody, jakie przypadły Autorce za książkę habilitacyjną *Atlas anatomiczny Georga Büchnera*:

- uznanie jej za jedną z pięciu książek nominowanych do nagrody Polskiego Towarzystwa Badań Teatralnych za najlepszą publikację książkową z zakresu wiedzy o dramacie, teatrze i widowiskach wydaną w roku 2022 (kwiecień 2023);

- wyróżnienie jako jednej z pięciu (spośród 61 zgłoszonych) książek nominowanych w IX edycji do nagrody im. Pierwszego Rektora Uniwersytetu Łódzkiego Profesora Tadeusza Kotarbińskiego przyznawanej za wybitną pracę z zakresu nauk humanistycznych (wrzesień 2023) <https://www.uni.lodz.pl/nagroda-im-t-kotarbinskiego/ix-edycja-5-nominacji-do-nagrody>

Ogłoszenie laureatki/laureata konkursu nastąpi 26 listopada br., a ponieważ w dotychczasowej historii nagrody dwukrotnie przyznano ją badaczom-teatrologom, można mieć nadzieję, że w tym roku przypadnie ona Annie R. Burzyńskiej;

- przyznanie głównej nagrody naukowej Komitetu Nauk o Sztuce Polskiej Akademii Nauk na najlepszą monografię w zakresie historii sztuki, muzykologii, teatrologii i filmoznawstwa wydaną w roku 2022 (wrzesień 2023).

Nominacje do nagród i przyznana nagroda KNoSz PAN świadczą o tym, że książka habilitacyjna dr Burzyńskiej jest monografią wybitną.

e) udział w konsorcjach i sieciach badawczych

Anna R. Burzyńska brała udział w pracach sieci badawczych realizowanych wspólnie przez Office National de Diffusion Artistique i Supporting Performing Arts Circulation in Europe – projekcie *Writers On The Move*, w ramach którego w 2011 odwiedziła instytuty teatralne w Londynie, Pradze i Brukseli oraz w projekcie European Funds: Knowledge, Education, Development – *Masters of Didactics*, dzięki czemu w latach 2021-2022 wizytowała Uniwersytet w Gandawie.

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

f) kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z badaczami z innych ośrodków

W latach 2018-2019 Habilitantka była kierowniczką i wykonawczynią grantu NCN Miniatura *Dorobek literacki i naukowy Georga Büchnera jako przykład wpływu odkryć w naukach przyrodniczych i medycznych na rozwój dramatu w pierwszej połowie XIX wieku*, w ramach którego powstała publikacja zgłoszona jako osiągnięcie habilitacyjne.

Choć dr Burzyńska nie kierowała zespołami badawczymi, to trzeba tu podkreślić, że brała udział jako wykonawczynie w projektach finansowanych w ramach programów NCN (*Sztuka i technologia w Polsce*, UAM 2011) oraz NPRH (*Dramat Polski. Reaktywacja*, IBL PAN 2011-2016; *Archiwum Zbigniewa Herberta – studia nad dokumentacją procesu twórczego*, UJ 2014-2017; *Poza kanonem, pomiędzy akademią a praktyką. Dramaty Stanisława Wyspiańskiego*, Instytut Teatralny 2015-2018; *Dramat Polski. Reaktywacja/kontynuacja*, IBL PAN 2018-2023). Są to przedsięwzięcia badawcze, których efekt opublikowano w postaci edycji krytycznych tekstów oraz tomów zbiorowych.

g) udział w komitetach redakcyjnych i radach naukowych czasopism

Od roku 2000 dr Anna R. Burzyńska jest członkinią zespołu redakcyjnego czasopisma „Didaskalia. Gazeta Teatralna”, obecnie – obok „Pamiętnika Teatralnego” – jednego z dwóch pism znajdujących się w wykazie czasopism punktowanych i jedynym pismem poświęconym współczesnemu teatrowi, badaniom teatralnym i najnowszym metodom naukowym w tym zakresie. Aktualnie dr Burzyńska jest redaktorką odpowiedzialną za dział zagraniczny i Jej zasługą jest szerokie otwarcie „Didaskaliów” na zjawiska teatru światowego i popularyzację najnowszych tendencji w badaniach nad teatrem i performansem (tłumaczenia tekstów, wywiady z twórcami, omówienia najnowszych zjawisk).

h) członkostwo w organizacjach naukowych

Pani dr Anna R. Burzyńska jest członkinią kilku ważnych stowarzyszeń i organizacji naukowych. Od roku 1999, a więc jeszcze przed uzyskaniem stopnia doktora, została przyjęta do Stowarzyszenia Naukowego Collegium Invisibile, które działa na rzecz rozwoju intelektualnego i społecznego

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

studentek i studentów, doktorantek i doktorantów i znalazła się w elitarnym gronie młodych badaczy. Od roku 2014 jest członkinią Polskiego Towarzystwa Badań Teatralnych, jedynej organizacji skupiającej obecnie około 200 polskich badaczy dramatu, teatru i widowisk, krytyków teatralnych oraz archiwistów i bibliotekarzy teatralnych. W roku 2016 została członkinią ogólnoświatowej International Federation for Theatre Research (IFTR/FIRT), która skupia badaczy teatru ze wszystkich kontynentów i w trakcie regularnych kongresów jest najważniejszym forum wymiany doświadczeń badawczych w zakresie teatru. W tym samym roku została przyjęta do Bühner Gesellschaft, co jest oczywiste w związku z Jej oryginalnymi w skali światowej badaniami nad twórczością Geoga Büchnera. Ponadto od 2018 roku jest członkinią The Association for Slavic, East European, & Eurasian Studies oraz Gesellschaft für Theaterwissenschaft – organizacji skupiającej badaczy teatru z Niemiec, Szwajcarii i Austrii. Należy zatem podkreślić, że pani dr Anna R. Burzyńska znajduje się w najważniejszych krajowych i zagranicznych stowarzyszeniach i organizacjach skupiających naukowców specjalizujących się w badaniach nad teatrem i widowiskami. Osobiście jako członkini kilku z tych gremiów odczuwam dużą satysfakcję, że polskie środowisko reprezentuje tak wybitna przedstawicielka.

i) osiągnięcia dydaktyczne, w tym opieka naukowa nad studentami oraz opieka naukowa nad doktorantami w charakterze promotora pomocniczego

Zasadnicza działalność dydaktyczna dr Anny R. Burzyńskiej związana jest z Wydziałem Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, gdzie prowadzi zajęcia dla studentów kierunku wiedza o teatrze (studia I stopnia) oraz teatrologii (studia II stopnia). Są to przedmioty, których tematyka pokrywa się z zainteresowaniami naukowymi Habilitantki, dotyczące teatru i dramatu w ujęciu historycznym, poetyki dramatu, metodologii badań teatrologicznych, teatru współczesnego i jego form (teatr i inne media, teatr i dźwięk). Wśród Jej obciążeń dydaktycznych znalazły się także zajęcia dla studentów innych kierunków i specjalności – krytyki literackiej, komparatystyki, dla słuchaczy Studium Literacko-Artystycznego UJ. Obejmowała także opieką naukową troje studentów przygotowujących prace magisterskie oraz szesnaście osób przygotowujących prace dyplomowe na poziomie licencjackim. Ponadto jako badaczka o uznanym dorobku została powołana jako promotorka pomocnicza dwojga doktorantów przygotowujących swoje rozprawy.

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

Wśród osiągnięć dydaktycznych dr Burzyńskiej należy także uwzględnić Jej niezwykle aktywną w tym zakresie działalność zagraniczną, są to: szkoły letnie w ramach festiwalu Ruhrtriennale w Bochum (od 2013), festiwalu Foreign Affairs w Berlinie (2012), festiwalu Off Europa w Lipsku (2021), w ramach projektu DAAD *Staging Difficult Past* (2022). Ponadto wygłaszała wykłady i prowadziła seminaria w uczelniach i instytutach badawczych w Pekinie (2010, 2015), Szanghaju, Kyoto, Taipei, Hawanie, Wilnie, Kijowie, Moskwie, Tallinie, Petersburgu, Bratysławie, Brukseli. Jest to olbrzymi dorobek dydaktyczny, a te liczne wykłady i seminaria zagraniczne prowadzone zazwyczaj na mocy imiennego zaproszenia świadczą o doskonałych kontaktach zagranicznych i rozpoznawalności Habilitantki jako specjalistki w dziedzinie współczesnego dramatu i teatru nie tylko w kręgu europejskim.

j) wykonanie zleconych ekspertyz, udział w zespołach eksperckich lub konkursowych, recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych

Dr Anna R. Burzyńska wykonywała także zadania eksperckie na zlecenie instytucji zewnętrznych. W roku 2014 uczestniczyła w pracach zespołu oceniającego wnioski zgłoszone w ramach Preludium 7 i Sonata 7 (panel dyscyplin: HS2) – konkursach ogłoszonych przez Narodowym Centrum Nauki, natomiast w roku 2018 została powołana do opracowania recenzji informacji o zawodzie dla Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach projektu „Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji - INFODORADCA+”.

k) inna działalność – współpraca z otoczeniem społeczno-kulturalnym

Poza intensywną pracą naukową i angażującą działalnością dydaktyczną dr Burzyńska jest aktywna na wielu polach: zajmuje się krytyką teatralną, jest autorką licznych recenzji przedstawień teatralnych, projektów, książek i wystaw, które są zamieszczane w czasopiśmie krajowych („Teatr”, „Dialog”, „Polish Theatre Journal”, „Tygodnik Powszechny”, „Gazeta Wyborcza” i in.) i zagranicznych (np. „Norsk Shakespearetidsskrist”, „Theater der Zeit”, „Max Joseph” oraz portale i pisma belgijskie, francuskie, ukraińskie).

**WYDZIAŁ
FILOLOGICZNY**

Uniwersytet Łódzki

Współpracuje także z teatrami polskimi i zagranicznymi jako autorka prelekcji i tekstów zamieszczanych w programach teatralnych, a także wielokrotnie pełniła funkcję dramaturżki przy spektaklach realizowanych przez Barbarę Wysocką, Stefana Kaegiego, Katarzynę Kalwat, Larsa Jana. Jako kuratorka wystaw i projektów związana była m.in. z Instytutem Grotowskiego we Wrocławiu (np. Otwarty Uniwersytet Poszukiwań), Cricoteką w Krakowie (stała współpraca), Nowym Teatrem w Warszawie, Centrum Kultury Nowy Wspaniały Świat w Warszawie, Centrum Kultury Zamek w Poznaniu, Instytutem Goethego i Austriackim Instytutem Kultury w Warszawie.

4. Wnioski końcowe

W oparciu o dokonane powyżej oceny częściowe stwierdzam, że dr Anna R. Burzyńska spełnia wymagania naukowe, dydaktyczne i organizacyjne określone w Prawie o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 20 lipca 2018 i zgłaszam wniosek o dopuszczenie Jej do dalszych etapów postępowania, którego celem jest wystąpienie w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo. Jestem głęboko przekonana, że w osobie Anny R. Burzyńskiej polska humanistyka zyskuje wybitną badaczkę zdolną do samodzielnej pracy naukowej oraz do kierowania zespołami badawczymi i do wzięcia odpowiedzialności za kształtowanie następnego pokolenia badaczy.

Prof. dr hab. Małgorzata Leyko